

Kulturno, umetniško in športno društvo »Behar«

BESEDA, SLIKA IN DOŽIVJETJE

September, 2017.

KAZALO

Uvod

Zgodbe:

Na dušo mi je legla žalost, široka in tiha, Irma Mašinović

Prijateljstvo je važno, Nejla Kanurić

Mačak Šabo, Melisa Suljić

Nene i opanak, Ela Halki

Dječak i selo, Hana Osmanović

Poezija:

Balada, Oton Župančič

Impresija, Srečko Kosovel

Mrav na dlanu, Ismet Bekrić

Pod prozorom, France Prešern

Kud, France Prešern

Duša je od tebe sjetna, Oton Župančič

Vjetar, Oton Župančič

Mora, Abdulah Sidran

Založnik:

Kulturno, umetniško in športno društvo »Behar«

Spodnje Škofije 071

6281 Škofije

Uredili in pripravili:

Belkisa Vuković in Dijana Harčević Čatić

Leto izdaje: 2017

Naklada: 100 izvodov

UVOD

Zbirka pesem, prevodov, zgodb in risb, ki jo držite v rokah je nastala kot rezultat projekta »Beseda, slika in doživetje«, katerega je kulturno, umetniško in športno društvo »Behar« izvajal v obdobju od februarja do septembra. Projekt se je temeljil na principu jezičnih, prevajalskih ter likovnih delavnic in izvajali smo ga z namenom spodbujanja in krepitve medkulturnih komponent pri otrocih in mladostnikih druge in tretje generacije priseljencev in dviga zavesti o pomembnosti literarno likovne ustvarjalnosti pri otrocih in mladostnikih na splošno. Delavnic se je udeležil več kot petnajst otrok in sedemnajst mladostnikov. Aktivnosti projekta so potekale tako da smo začetkom februarja formirali tri skupine otrok in mladostnikov. Skupine so formirane na podlagi njihovih talentov k pisanju, prevajanju in risanju. Potem sta mentorici za vsako skupino pripravili učna gradiva in izbrali književna besedila in tematiko. Zaradi omejenosti finančnih sredstev, vsa dela na žalost niso mogla biti objavljena v zbirki in prav zaradi tega smo v društvu naredili interno razstavo in literarni večer. Tisto kar nas posebej veseli je velika udeležba in odziv na vseh srečanjih. V tem obdobju je bilo izvedeno deset likovnih, dvanajst jezičnih in sedem prevajalnih delavnic. Delavnice so potekale v prostorih društva v Kampelu. Likovne delavnice so potekale pod mentorstvom in voditeljstvom Belkise Vuković, a jezikovne in prevajalne pod mentorstvom in voditeljstvom Dijana Harčević Čatić. Projekt se je zaključil s promocijo zbirke, ki je potekala koncem septembra v Kampelu. Projekt je finančno podprt s strani Luke Koper za kar se toplo in srčno zahvaljujemo.

BESEDA, SLIKA IN DOŽIVETJE!

Zgodbe:

Na dušo mi je legla žalost, široka in tiha

Jutro je. Sonce je s svojimi sijočimi žarki posijalo naravnost v moje oči. Vstala sam in odprla okno, skozi katero je bil videti čudovit pogled na zelena gričasta polja. Sedla sem na hladno okensko polico in razmišljala. Razmišljala o tem, zakaj se življenje vedno tako spreminja in kaj je potrebno preživeti toliko težkih odločitev, da bi bili srečni. Obrnila sem se proti vratom, skozi katera se je svetloba širila na dolg hodnik. Tam je stalo nekaj velikih kovčkov in nekaj kupov zloženih škattel. Bila sem polna radovednosti, ob enem pa sem tudi žalostna. Čez kakšno minuto sta me starša poklicala, da je že čas. Čas za kaj? Že gremo? Na hodniku ni bilo več tistih kovčkov, vse je izgledalo prazno. Imela sem občutek, kot da sta v hiši prevladali žalost in velika tišina. Spomnim se še maminih zadnjih besed v tem toplim domu: „Daj, pridi, tam ti bo še lepše.“ Zadnji korak pred izhodom, ozrem se, gledam in začutim praznino v sebi, v duši. Široka žalost je ždela v meni in mi ni pustila spregovoriti. Naredim še nekaj korakov, vendar z občutkom, kot da sem majhen otrok, ki bo vsak trenutek padel. Spustim težko glavo, v kateri se je zmešalo na tisoče različnih občutkov in misli. Odpeljemo se. Skozi zatemnjene šipe se ozrla in z zadnjim pogledom pozdravila svoj rojstni dom. Nekakšen strah, nekakšna bolečina sta me obdali. Glavo sem imela polno vprašanj. Zagledala sem mamo, ki je sedela pred mano, kako sta ji tekli solzi po obrazu. To me je še bolj razžalostilo in zato nisem mogla premagati svojih solz. Oči so se mi iskrile, v grlu pa sem občutila težek kamen, ki tam stoji in preprečuje žalost, da pride iz mene. Čez nekaj ur smo bili tukaj. Vse je popolnoma drugače, vse tako neznano. Spregovorila nisem popolnoma nič, bila sem bezčutna. Tako, po vsem tem vem, da je dom eden in edini, ki ga ne zamenja nobeno mesto na tem svetu. Globoko v meni leži žalost, široka in tiha.

Irma Mašinović

Prijateljstvo je važno

Živjela je jednom jedna djevojčica koja se zvala Fatima. Ona je bila dijete od Mustaf – efendije koji je bio bogat. Tako da je ona imala sve što je god poželjeti mogla. Međutim, Fatima je uvijek sa žalošću i tugom gledala drugu djecu kako se igraju na igralištu sa željom da se i ona sa njima igra. Ali ostala djeca nisu se htjela igrati sa njom, jer je ona uvijek u društvu htjela biti glavna. Imala je samo jednu prijateljicu. Njezina prijateljica se je zvala Emina. Jednom su se slučajno posvađale. Sa željom da ima nekoga da se sa njom druži Fatima se je obratila onoj djeci sa igrališta. Djeca su je ipak primila kod sebe. Isto tako toj djeci se je obratila i Emina. Dok je sa tom djecom jednom pričala Emina, čula ih je Fatima i odmah pomislila da se ni oni neće htjeti više družiti sa njom. Fatima je zaplakala i otrčala kući. Svoj djeci, a Emini posebno je tad bilo mnogo žao Fatime jer više nema sa kim da se druži. Tad je Fatima shvatila da je prijateljstvo važno i da nema veze koliko je tko bogat, ako nema sa kim da se igra i dijeli radost. Tad Emina nagovori svu djecu da skupa odu do Fatimine kuće, da je iznenade i da se pomire. Fatima se je baš iznenadila kad ih je vidjela. Onda su se lijepo svi igrali i odlučili da će se igrati od sada uvijek skupa na njihovom školskom igralištu. Tako je i bilo. Postali su svi prijatelji i još uvijek su.

Nejla Suhopoljac

Kikijev šešir

Magarac Kiki je živio u štali gospodina Melhijada. Bio je najčudnijih od svih magaraca na svijetu. Da, dobro ste pročitali. Znači nije bio najtvrdoglaviji, nego najčudniji. Umjesto da bi kao svaki pošten magarac imao velike uspravne uši, on je nosio šešir i godinama ih vješto sakrivao. Kiki je živio pristojno. Bio je marljiv i uvijek spreman za rad. Melhijad ga uvijek hvalio, što ostalim magarcima i nije bilo baš drago. Za svoj rad bio je dabome i prikladno nagrađen. Što je još više izazivalo bijes kod nekih sličnih njemu. Ali ni to toliko nije bilo važno koliko je važan bio taj Kikijev šešir. Ponekad

bi se čak i posvađao sa ostalima, jer su ga optuživali da on krije svoje uši jer ne želi biti magarac, da to radi namjerno. Kiki je samo mudro šutio. Nije ulazio u svađu, štaviše debata o njegovom šeširu ga je ponekad čak znala i toliko rastužiti da bi se odvajao od drugih i lijegao bi rano, uplakan. Tako je bilo sve dok jednog dana se na farmu od gospodina Melhijada nije doselio pas Miki sa kojim se je Kiki mnogo sprijateljio. Njih dvojica su znali danima sjediti na livadi i razgovarati o svemu. Ubrzo se je njihovo prijateljstvo našlo na meti onih zlobnih magaraca. "Zašto se ti Kiki ne družiš više sa nama. Šta si ti sebi umislio" – pitali su ga ostali. Kiki se branio. Ali ni to nije bilo dovoljno, jedan magarac se toliko razljutio i dok su se svađali zaleti se jako i skinu mu šešir. Šešir pade na pod, a ispred svih se ukazaše velike skoro slonovske okrugle uši na Kikijevoj glavi. Kiki se postidi i otrča daleko od štale. Ostali ostadoše u čudu. Niko nije vjerovao šta su upravo vidjeli. "Bože, kako je to moguće. Počeli su se zapitkivati." Pošto je vidio da Kikija nema već dugo, pas Miki se dade na put da ga nađe. Tražio ga je svud. Našao ga je napokon kako leži pod jednim hrastom na Brdu. "Kiki, hajmo kući." Kiki nije htio. Bilo ga je sram. "Ne mogu Miki" rekao je – "Svi

će mi se smijati." "Slušaj me, prijatelju moj nije važno kolike uši imaš. Ti si moj prijatelj i ja ću te čuvati i da odmah znaš iznenadit ćeš se kad se vratiš. Mnogo se je toga promijenilo i magarci su se promijenili." Kiki mu nije odmah povjerovao, ali je krenuo kući. Kad je stigao u štalu, ubrzo su se okupili ostali magarci. Stadoše pred njega i rekoše da im je žao. Da ga sad napokon razumiju i da se nikad više neće ponašati prema njemu tako kako su se prije ponašali. Zatim, mu vratiše njegov šešir. Kiki je bio sretan.

Nejla Suhopoljac

Mačak Šabo

Mačak Šabo je bio opasan frajer. Pravi, pravcati mačor. Proračunat i oprezan. Satima je znao sjediti na podnevskom suncu, na prozoru moga djeda Hašima i posmatrati komšijske kuće. Ni jedan miš u mahali nije nimao ni teoretske šanse da preživi ni sat, a kamoli cijeli dan. Šabo se je brinuo o svima nama. Dugo je komšiluk bio miran i spokojan zahvaljući njemu. Niko nikad nije ni pomislio da bi se stvari mogle promijeniti.

Međutim, jednog dana u našu mahalalu dođe neka uvažena gospođa iz grada, koja sa sobom dovede pravu pravcatu gospođu mačku. Doduše, više gospođicu. Mi djeca je nazvašmo Cindy. Odmah smo je prokontali i shvatili smo da je Cindy jedna od onih mačaka koje se samo peče, kao da su došle iz Pariza. Imala je dugu, bijeli dlaku i bila je sva čupava. Čak je i lančić imala i neku traku u rozoj boji oko vrata. Kad je ugleda Šabo ko Šabo se odmah zaljubi. To što se Šabo zaljubio, hajde to i nekako, ali što on glavu izgubi i zaboravi miševu loviti po mahali nas sviju posebno nasekira. Svako bi normalan pomislio da će dvije mačke u komšiluku bolje miševu loviti i ganjati, ali jok. Gospođici Cindy su se naši miševi gadili. Njoj je samo prijala kupljena hrana iz gradskih marketa i ponekad po koja pašteta u podne. Tako da se iz te mačije ljubavi ubrzo nerodi samo sedam malih mačića nego i cijelo kolo podrumskih miševa.

Melisa Suljić

Nene i opanak

Ovu priču je meni pričao moj djed Sejad. Ja svoga djeda Sejada zovem dido pa ću ga i u ovoj priči tako zvati. Dido se je rodio davno. Bar on tako kaže. Ja ne mogu zamisliti koliko je to davno, jer ja imam samo jedanaest godina, a moj dido ima šest puta više. Bar on tako kaže. Ovu priču ispričao je meni i mojoj sestri kad smo bile u Bosni. Priču je počeo tako da nam je rekao kako su se, kad je on bio mali i kad je živio u Bosni, priče pričale svaku noć po sijelima. Neke od tih priča su bile i stvarne, a neka ne stvarne. Tako da on ne zna sigurno da li je ova priča stvarna, a pošto dido ne zna to odmah znači da ne znamo ni ja ni sestra. Ovako je to bilo: jednom je jedna stara žena došla u jedno selo, pošto je bio mrak, ona navrati do prve kuće i upita domaćina da li ima bujruma i da li ona može tu kod njih da prenoći. Domaćini joj rekoše da ima i da slobodno može kod njih da spava. Žena je imala sa sobom samo nove opanke u kesi. U jutro kad popiše kafu, kaže nena da mora ići i zatraži od domaćina svoju

kokoš. "Kakvu kokoš, upita je domaćin?", „pa bom onu kokoš što sam sinoć donijela“ – odgovori nena. "Nisi ti donijela nikakvu kokoš" - reče njoj domaćin. "Jesam" - "nisi", tu se oni posvadaše i na kraju joj domaćin popusti i dade kokoš. Ode tako nene i stiže u drugo selo. Kad ona dođe, bijaše već noć. Dođe do prve kuće i upita da li može da prenoći kod njih. Domaćin je primi i reče da može. Kad svanu sutra ujutro i kad oni popiše kafu, nane krenu i upita domaćina da li može da joj dovede njezino jagnje. „Kakvo jagnje“ - reče domaćin, „pa ono moje što sam sinoć donijela“ - odgovori nene. „Nisi ti donijela nikakvo jagnje, nego kokoš“ - ljutito reče domaćin. Tu se oni posvadaše i na kraju domaćin popusti neni in dade joj jagnje i nene kranu dalje. Ode one u treće selo i taman kad stiže pade mrak. Dođe do prve kuće i upita da li može prenoći kod njih. Domaćinima bi žao pa je primiše kod sebe. Ujutro kad svanu i kad popiše kafu, nene krenu i zatraži svoju kravu. „Kakvu kravu“ - začuđeno reče njoj domaćin. „Nisi ti dovela nikakvu kravu, nego jagnje.“ - branio se domaćin. „Nisam, nisam nego kravu“ i tu se oni posvadaše, ali domaćin popusti te na kraju dade neni i kravu. Tako nene od opanaka uz prevaru dobi i kravu. Idući po mraku do sljedećeg sela napadoše nenu vukovi i strgaše joj kokoš, pojedohše jagnje i kravu pa nene ostade sama sa svojim opancima pored panja. Čiča miča gotova priča.

Ela Halkić

Dječak i selo

Bio jednom jedan dječak koji je dva puta slagao. Dječak je živio u jednom dalekom selu kod Tuzle. Imao je oko petnaest godina i išao je u školu, ali volio je da sluša priče starijih ljudi po sijelima. Tako je jednom dok je njegov djed imao sijelo čuo, dok se je skrivao na tavanu, kako stariji ljudi pričaju priče o vukovima i prepastima. Nakon toga on se mnogo uplašio, pa da sam sebe razuvjeri u taj strah uvjeri se da su stariji to namjerno ispričali baš da bi se on prepao. Tad on odluči da se našali

sa cijelim selom, pa tako u gluho doba noći kad su svi spavali razleta se po selu u pidžami praveći čitavu buku i budeći cijelo selo o tome kako se je tobože zapalila štala puna slame i žita kod njegovog komšije preko puta. Narod se sav razbudi, svi izadoše i razletaše se po selu, a od vatre ništa. On se tad nasmija i reče kako se je samo šalio sa njima. Komšije se razljutiše i odoše da spavaju. Ne prođe dugo zatim, kad ono opet dječak dignu cijelu buku u gluho doba noći kako su ono upali neki hajduci u njihovo selo i krađu oko hodžine kuće. Komšije se naoružашe grabljama, motikama i drugim alatima pa krenuše da traže hajduke, a ono nikoga nigdje. Kad oni vidješe da nikog nigdje nema, shvatiše da se je dječak opet sa njima ružno našalio pa se naljutiše još više. Ne prođe dugo zatim, kad ono dječak poče vikati, skakati, plakati i to se ču po cijelom selu. Jauče on „pomozite, ljudi!!!!, napali me vuci. Pomozite kad vas molim, ponesite alatke svoje“, ali niko ništa. Niko ni prstom nije makao, misleći da se dječak opet sa njima ružno šali. Kad ono jutro osvanu na proplanku više kuća nadoše njegovu bijelu košulju rastrganu u komadiće.

Hana Osmanović

Poezija

Balada, Srečko Kosovel (1904-1926.)

U tihi jesenski čas
drozdak doleti na Kras.
U polju se
više nitko ne sreće,
tek drozdak
nad jalovim pašnjakom
lijeće.
I samo se lovac
za njim okreće.
Prasak u mir.
Sitan krvavi mlaz.
Drozdak je pao,
pao na Kras.

*S slovenskega v bosanski jezik prevedli:
Irma Mašinović in Tajra Karamujić*

Impresija, Srečko Kosovel (1904-1926.)

Bura je prozore raskrila.
Tople zvijezde
padaju u polja.
Proljeće.
Proljeće.
Bijela lica su zasjala
u modrini,
svila zašaptala
po dolini.
Stakalca neba
se razbila,
nad nama meki, tamni oblaci.
Svila.

S slovenskega v bosanski jezik prevedli: Tisa Halkić in Esmin Habibović

Mrav na dlanu, Ismet Bekrić (1943.)

Mravelj je utrujen od dela,
Zaspal na dlani dobrega fanta.
ta mali travnik mu je zelo všeč,
topel kot poletje, mehkejši od oblakov.

Fant je na dlani pestoval mravlja,
Gledal ga je, gledal pozorno,
in mravlja je sanjal dva neba modra,
in obraz od fanta.

*Iz bosanskega v slovenski jezik prevedli:
Ela Halkić, Lejla Kovačević in Ayla Kovačević.*

Pod prozorom, France Prešern (1800-1849.)

Mjesec sije,
čekić bije pozni umorni već sat;
a neznane
srca rane ne daju mi mirno spat.
Ti si kriva,
ljubežljiva nesmiljena djevo ti!
Ti me raniš,
ti me braniš, pa mi doma se ne spi.
Obraz mili
tvoj po sili stalno je u oku mom;
uzdišuće
srce vruće stalno žudi za tobom.
K oknu idi,
tko to vidi, tek nebeske zvjezdice;
i prikaži
se i kaži, srce hoće me, il ne!
Nadu dahni,
rukom mahni ako te je reći strah!
Ura bije
a nje nije, što ću jadnik u taj mah!
Pogledajte
u dom, dajte, zvijezde, znak mi da li spi;
da li sluša,
il me kuša, il o drugom ona sni
Ako spava,
nek je zdrava, kuša li me, što ću tad;
ako ljubi
drugog, grubi srce će mi slomit jad.

*S slovenskega v bosanski jezik prevedli:
Maid Svraka, Nirfet in Nirfeta Ljubijankić.*

Kud, France Prešern (1800-1849.)

Kada bez mira divljam svud,
pitaju prijatelji: kud?
Pitajte radije oblak vi,
pitajte radije val što vri,
kad ih gospodar, vjetar jak,
ovamo, tamo gna kroz zrak.
Ni val, ni oblak ne zna kud,
ni ja, kud jad me nosi hud.
Samo to znam, to moram znat,
da ne smijem pred lik njen stat,
da nema kraj na zemlji toj,
gdje jad zaboravit ću svoj.

*S slovenskega v bosanski jezik prevedli:
Esma Habibović, Adelisa i Adis Hajdarević.*

Duša je od tebe sjetna, Oton Župančič (1878-1949.)

Duša je od tebe sjetna,
bez tebe joj lijeka nije:
ah, kako li ime ti je,
o, ti ružo, tajno cvjetna?

*S slovenskega v bosanski jezik prevedla:
Melisa Suljić.*

Vjetar, Oton Župančič (1878-1949.)

Vjetar gna,
ore i rije po jezeru tmurnom,
muti i miješa po nebu burnom,
oblake i magle tjera do plesa.
U šumi stresa
hrastove i borove svija,
od gore do gore šum svoj vi ja
pa ga kovitla od zemlje do nebesa.
Iz šaš ja divlje patke ponese,
u luku ih do obronka odnese,
u luku vrati huk ih taj ...

*S slovenskega v bosanski prevedli:
Adin Beganović i Nejla Suhopoljac.*

Mora, Abdulah Sidran (1944.)

Kaj to delaš, sin?
Sanjam, mati. Sanjam, mati, da pojem,
in ti me vprašaš, v mojih sanjah, kaj delaš, sin?
Kaj v spanju, poješ, sin moj?
Sem pel, mati, da imam hišo.
A nimam doma. To je tisto, kar sem pel, mati.
Kako sem, mati moja, imel glas, in jezik sem imel.
Zdaj, nobenega glasu, ni jezika, nimam.
V Glasu, ki ga imam, v Jeziku, ki ga nimam,
v Hiši, ki sem jo imel, sem pel pesem Mati.

*Iz bosanskega v slovenski jezik prevedli:
Hana Osmanović, Emina in Lejla Kljajić.*

ZAKLJUČEK

Vsaka nova knjiga naših malih pesnikov in umetnikov je izziv. In v našem društvu izzive obožujemo bolj kot najslajše gozdne jagode. Ekipa danes šteje že več kot 30 kreativnih glav in k izzivom kreiranja novih zbirk pristopamo z veliko mero spoštovanja in odgovornosti na eni ter obilico entuziazma na drugi strani. Zavedamo se, da bodo naše besede, povedi in zgodbe še dolgo odzvanjale v možgančkih zato prav ničesar ne prepuščamo naključju in nikoli nismo zadovoljni zgolj z »vredno je«. Upamo da ste imeli prijetno branje in da tudi Vas bomo spodbudili k ustvarjanju, branju in risanju.

Projekt »Beseda, slika in doživetje« je financiran s strani Luke Koper d. d. iz sklada »Živeti s pristaniščem 2017«.

